

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ conditiones seruandæ sunt ex parte profitentis, vt professio valeat,
& an eædem sint seruandæ in Soc. Iesu, in votorum scholarium
emissione. punct. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

PUNCTUM II.

Quæ conditiones seruandæ sunt ex parte profitentis, vt professio valeat, & an eadem sint seruandæ in Societate IESV, in votorum Scholarium emissione.

§. I.

Expenditur conditio ætatis, & nouitiatus ad professionem requisita.

SUMMARIUM.

- 1 Decimus sextus ætatis annus requiritur etiam in Societate Iesu pro votorum Scholarium emissione.
- 2 Ex Trident. decreto non impeditur, quin in aliqua religione maior ætas requiratur, nisi in nulla videtur de facto requiri cum decreto irritante.
- 3 Integer annus nouitiatus requiritur.

PRIMA conditio ad professionem requisita est, vt in ætate legitima fiat; quæ ætas licet iure antiquo esset pubertatis completa. c. firma 20. q. 1. c. ad nostram, de Regul. c. 1. eodem tit. in 6. At nouo iure Trid. sess. 25. cap. 15. Decimus sextus annus completus expopulatur, vt sic maiori cum consideratione, & libertate status hic alius diffilis, & perpetuus assumatur.

Dubium tamen est; an hæc ætas in Societate Iesu requisita sit pro votis Scholarium? Et ratio dubij est; quia horum votorum emissio non est vera professio, & concilium solum de professione videtur locutum, ibi in quacunque religione tam virorum quam mulierum professio non fiat ante 16. annum expletum. Neque ratio, qua motum est concilium ad hæc ætatem adtrudendam in professione videtur procedere in hæc Societatis incorporatione, cum hæc non sit per se indissolubilis, sed ex Societatis consensu dissolui possit. Cæterum omnino dicendum est eam ætatem 16. annorum in hac votorum emissionem requiri, sunt in professione, quia concilium vltimum est ibi nomine professionis gratia frequentioris vltimum enim intendit est, ne status religiosus assumatur ante eam ætatem, siue assumatur votorum solemnium, siue simplicium emissionem. Nam quomodocumque assumptus fuerit quantum est ex parte assumentis perpetuus est, & omnino indissolubilis; cæque de causa voluit, vt maturo concilio, & consideratione prudenti adfuerit. Adde si consilium vellet Societatem sub hoc decreto non comprehendendi, eam exciperet, sicuti fecit decreto subsequenti. Præterea iuxta constitutionem Societatis non potest quis ante 16. annum expletum incorporari, quia non potest recipi ad nouitiatum ante 14. expletum, neque incorporari ante biennium. Ergo tam ex constitutione Societatis, quam ex Trident. non potest quis in Societate vota solemnia, aut simplicia facere per quæ verè religiosus fiat, nisi expleto decimo sexto anno: Et ita docuit Sanch. lib. 5. sum. c. 4. n. 7. Suar. tom. 4. de Relig. tract. 10. vbi de Societate lib. 3. c. 6. n. 3.

2. Præterea dubitari potest, an hæc ætas sit determinata, vt in nulla religione maior requisita sit? Et quidem ex vi Trident. manifestum est non impediti, quin in aliqua religione status possit cum decreto irritante maior ætas, imo tale statutum Trid. decisione faueret. Igitur in religione minorum statutum est neminem esse ad professionem admittendum, qui 18. non attigerit, sed cum hoc decretum non contineat clausulam irritantem, tenebit professio ante illam ætatem, sicuti tenebit facta in monasteriis insularum, quorum meminit Gregor. relatus in c. qui autem 20. q. 1. c. e. quia in insula de Regul. Ob eandem rationem, & tradit Suar. tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 3. n. 7. c. 8. Sanch. lib. 5. sum. c. 4. n. 6. cum Rodrig. tom. 3. q. regul. q. 17. art. 20. Barbosa in remiss. concilij de eiusdem referri, & tradit. 3. p. de p. de Episc. alleg. 101. n. 15. alios referri.

3. Secunda conditio requisita ad professionem est integer nouitiatus annus. De qua conditio, & quomodo locum habeat in Societate, satis diximus præcedenti disputatione.

Qualiter professio libera debeat esse, & absque errore.

SUMMARIUM.

- 1 Inualida est professio metu cadente in constantem virum. Idem est de votis biennij in Societate Iesu.
- 2 Incussus hic metus acceptanti professionem non annullat.
- 3 Error in substantialibus professionem annullat, sed in accidentalibus.
- 4 An decipiens in re aliqua graui accidentali expelli possit? Alij affirmant, alij negant, sub distinctione respondetur.

TERtia conditio ad professionem requisita est, vt professio libera sit à metu graui, seu cadente in constantem virum. Et quidem si hic metus proficenti inieciatur, omnes Doctores sentiunt irritam reddi professionem saltem iure Ecclesiastico; quia sic supponitur consuetudine introductum in c. 1. de his que vi, vbi fœmina ex metu professionis emittens non compellitur in professione perseverare. Idem colligitur ex c. eum dilectus eod. tit. Quæ conditio etiã in voti Scholarium Societatis locum habet, quæ intercedente graui metu omnino irritantur. Quia Text. in d. c. 1. de his que vi, non tam professionem strictam, quam assumptionem status religiosi intellexit, vt indicant illa verba, timore mortis religionem intrauerit: Et quæ tradit Trid. sess. 25. c. 19. de Regul. Ibi quicumque regularis præterdat se per vim, & metum ingressum esse religionem, aut etiam dicat ante ætatem debitam professionem fecisse, &c. Ecce quomodo concilium pro eodem usurpat religionem ingredi, ac profiteri. Constat autem emittentem vota Scholarium Societatem ingredi, verumque statum religiosum assumere. Ergo si metu graui factum est, nullius erit effectus, & ita pro certo tradit Suar. tom. de Relig. tract. 10. lib. 3. c. 6. n. 6.

2. Sed non est leue dubium, an hic metus acceptanti professionem incussus irritam professionem reddat? Videretur quidem irritam reddere ex cap. porrectum de Regul. c. ad Apostolicam eodem tit. Vbi ad professionem æquè voluntas emittentis, quam Prælati acceptantis requisita est; consistit enim in mutuo contractu religiosi cum religione; & ita tenet (licet obiter) Less. lib. 2. de iustit. c. 41. dub. 7. n. 61. Sed contra ratio probabilis iudico cum Suarez tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 4. n. 19. Quia metus non annullat professionem iure naturali, sed positio, vt latè probauit, tract. de voto, sed ius positio non disponit de metu Prælati professionem admittendi incusso, vt potè rarè vel nunquam contingenti; sed solum de metu incusso proficenti: Ergo solus hic metus annullat professionem, & non alius. Nam in decretis non est facienda extensio de vno casu ad alium, præcipuè cum eadem ratio non procedat: Neque obstat ad professionem vtramque voluntatem & religiosi, & religionis requiri; quia diuersimodè requiri potest: Nam religiosi voluntas requiri potest cum omnimoda libertate libera ab omni metu, & coactione, non sic Prælati voluntas, quæ si libera simpliciter sit, sufficit.

3. Quarta conditio est, ne professio, seu Societatis incorporatio ex errore, vel ignorantia circa religionis substantialia fiat, quia hæc tollunt substantialem consensum, eaque de causa iure ipso naturali reddunt professionem, seu incorporationem irritam: Sic ex omnium sententia tradit Sanch. lib. 4. sum. c. 2. n. 4. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 5. à n. 3. c. 10. 4. de Relig. tr. 10. lib. 3. c. 6. num. 7. Hic autem error, vel ignorantia etiam contingere potest ex parte Prælati admittentis, si error sit in persona admissa, aut in conditionibus substantialibus requisitis, vt bene notauit, Suarez d. tom. 3. lib. 6. cap. 5. in fine.

Dixi in conditionibus substantialibus: Nam ex solo errore in accidentalibus non redditur irrita, sicut neque matrimonium. Ex quo deciditur non esse irritam professionem tacentis morbum contagiosum scilicet morbum gallicum vel similem, quo declarato non admittetur. Quia cum hic morbus, neque ex iure, neque ex speciali religionis constitutione, (vt suppono) professionem annullat, eius ignorantia seu error ad admittentem errorem in accidentalibus, non in substantia pertinet: Et ita docent Nauarr. lib. 3. consil. tit. de Regular. conf. 25. alias 48. n. 2. c. 3. Man. Rodrig. 2. 10. sum. cap. 6. n. 3. c. 10. 3. q. reg. q. 17. art. 9. c. alius relatus Sanch. li. 5. sum. c. 4. n. 57. c. de matr. li. 7. disp. 57. n. 53.

4. An autem sic admissus expelli possit à religione ob culpam (quam meritò Nauarr. & Sanch. reputant mortalem) admissam in huius vitij taciturnitate? Affirmant Nauarr. & Sanch. d. disp. 57. n. 53. & Eman. Sà vtraque edit. verbo religio n. 34. Negant Man. supr. & Sanch. d. c. 4. sum. n. 57. Et quod non videatur res ita grauis, vt ob eius causam expulsio à religione, quæ grauissimum supplicium est, infligi possit. At

existimo distinguendum; si tentatis remediis per annum morbus non curatur, poterit expelli tum ob culpam deceptionis, tum ob praecavendum aliorum damnum, & contagij periculum. Verum in Societate Iesu absque vilo serupulo poterit expelli qui se decipiendo vora Scholarium emitteret; quia cum sint vora conditionalia, & non solemnia minorem causam ad sui dissolutionem exposculant quam ea quae ad expellendos alios religiofos profesos exposculatur, & notavit Sanch. lib. 5. c. 4. n. 57.

§. III.

Declaratur libertas a servitute requisita.

S V M M A R I V M.

- 1 Qualiter servus proficere possit, & a domino repeti.
- 2 Professio facta absque consensu domini an valeat? Negant. aliqui, sed verius est valere.
- 3 In Societate Iesu nulla est professio, sui incorporatio.

Quinta conditio ad professionem est, ne servitute ligatus sis, fieret enim grauius iniuria domino, si servus occasione religionis absque licentia domini se subtraheret ab obsequio illius, cui ipse, & sua tradita sunt, colliguntur ex cap. si servum 1. c. 2. 17. q. 4. Verum si hac malitia posita religionis habitum assumeret, & in eo assumptio per triennium computandum vel a die quo dominus id scire potuit, vel ut aliis testibus, a die assumpti habitus perseveraverit absque domini revocatione, eo ipso ad religionem admitti poterit; quia iuris dispositione censetur a domino dimissus esse, si quis incognitus 17. q. 2. At si intra illud triennium dominus servum suum reperierit, etiam si professionem fecisset, debet reddi fide tamen accepta de impunitone, ut habetur in d. c. si quis incognitus. Quod si dominus noluerit profectum servum habere, sed ut precium illius sibi reddatur, probabile satis est obligatam esse religionem eius voluntati acquiescere, si culpabiliter hunc servum ad professionem admiserit. Si autem nullam culpam commiserit, non apparet ratio, ob quam dominus teneatur aestimationem servi reddere, sufficienter enim videtur satisfecere servum reddendo. Et in his communiter Doctores conveniunt apud Sylvest. verbo relig. 2. q. 3. Greg. Lopez leg. 6. tit. 7. part. 1. Sanch. lib. 5. sum. c. 4. n. 42. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 6. per totum. Lessius lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 31.

Difficultas autem est, an illa professio ante triennium facta absque consensu domini valida sit, teneaturque servus in religione perseverare domino non repente, vel sui iuris effectum ad illum redire, nulloque modo matrimonium contrahere? Negant Paludan. 4. dist. 38. q. 4. art. 2. nu. 30. Azor. 1. p. lib. 12. c. 1. q. 3. Sanchez lib. 5. sum. cap. 4. n. 49. Lessius d. c. 41. dub. 3. n. 31. Mouentur, quia servus quoad actiones civiles traditus est domino. Non igitur tradere se potest religioni.

2. Verius tamen est validam esse professionem: Sic docent Sylvest. verbo religio 2. q. 3. Greg. Lopez leg. 6. tit. 7. part. 1. Suarez tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 6. n. 3. & plures relati a Sanch. lib. 5. sum. c. 4. n. 49. Ratio est, quia neque apparet irrita ex iure naturali, neque ex postitio. Non ex iure naturali: Nam omnia vora servorum valida sunt, neque dominus ea valet irritare absolute, sed solum valet impedire vsum sibi damnosum & prejudicabilem. Ergo stare optime potest, quod professio valida sit, & quod dominus illius vsum quoad obedientiam impedire possit: Neque ob inde fit non vovare obedientiam, vovet inquam in animi preparatione. Ius autem postitium nullum est hanc professionem irritans, imo ex c. si quis incognitus non leuiter colligitur validam iudicari, si quidem triennio transacto admittitur ad professionem servus reddi non debet domino, nisi ob distantiam praesumat sufficienter non posse a domino reperiri. Ea tamen praesumptio facta & domino reddetur, quamvis professus sit. Supponit ergo textus, professionem validam fieri posse domino non consentiente, & non obstante eius valore obedientiae religiosae vsum impedire posse.

3. Illud tamen est omnino certum in religione Societatis Iesu nullam esse professionem, seu incorporationem per vora biennij a seruo factam quia est vnum ex quinque impedimentis essentialibus. Ex am. gener. c. 2. c. 1. p. const. cap. 3.

§. IV.

Expenditur libertas a matrimonij vinculo requisita ad professionem.

S V M M A R I V M.

- 1 Statuitur casus difficultatis. Professio sine licentia coniugis nulla est, obligat profitemem non petere debitum.

- 3 Potest hic religiosem deserere absque licentia coniugis, sed non absque auctoritate iudicis.
- 4 Extenditur doctrina, quamuis conuicta in saeculo manens professioni facta consentiat.
- 5 Coniux in saeculo relicto non potest ad religionem migrare.
- 6 Licentia per meum exortoria nulla est.
- 7 Si religiosem ingrediarius ex licentia coniugis non seruatis conditionibus a iure prescriptis, validus est ingressus.
- 8 An reuocari possit? Sub distinctione respondetur.
- 9 Reuocatus petere debitum non potest.
- 10 Si seruatis conditionibus a iure prescriptis religionem ingrediarius, valida, & licita est professio, & explicandae conditiones.
- 11 In Societate Iesu nec professio, nec incorporatio tenet coniugati, nisi seruatis conditionibus prescriptis a iure.

Sexta conditio ad professionem requisita est, ne profectus matrimonio consummato ligatus sit. Dixi consummato. Nam ante consummationem licitus est ad religionem transitus, si aliud impedimentum non obtest, post illius consummationem similiter licitus est, si detur occasio perpetui diuortij ob fornicationem, haeresim, vel scelerum, vel tradunt omnes. Late discutendum tract. de matr. Quare disputatio praesens solum procedit, quando post matrimonium consummatum, nullaque data occasione perpetui diuortij ad religionem transit, & in ea profectus, quod tripliciter contingere potest: Primum; si nulla alterius coniugis concessa licentia. Secundum: Ea concessa, at non seruatis conditionibus a iure praescriptis; Tertio, iis omnibus seruatis.

1. Circa primum calum siue ex malitia, siue ex ignorantia processerit, nulla est professio facta ob praedictum coniugis, cui est ius quatuor sim: habetur expressè c. placet, & c. quidam de conuers. coniugati. Eaque de causa coniux in saeculo manens poterit te ad suum consortium reuocare, itaque debet obedire, reuocatus tamen debitum petere non potest, esto reuocatus reddere; quia illa professio quoad obligationem non petendi acceptata fuit ab Ecclesia, & vix potest non credit in praedictum coniugis non consentientis, constat ex dicto c. placet, & c. quidam. Quod intelligendum venit, nisi expressam voluntatem haberes non aliter te obligandi ad castitatem, quam dependenter ab statu religioso, quia hac expressa voluntate postea nulla potest esse obligatio; cum nullus videri sit religiosus status assumptus: sic Lessius lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 25. Thom. Sanch. lib. 7. de matr. disp. 34. n. 3. Ioan. Gutierrez lib. 9. de matr. c. 11. n. 4. Suar. t. 3. de relig. lib. 6. c. 7. n. 6. At secuta hac expressa voluntate censetur Pontifex traditionem illam sub hac obligatione tantum acceptare, quia postea mortuo coniuge non poterit licite aliud matrimonium inire, bene tamen valeat, quia non est votum castitatis solemnè, sed simplex, vt tradit Gloss. in c. Agatha, verbo debet, 27. q. 2. Sanch. pluribus relatus, disp. 34. n. 5. Gutierrez c. 95. n. 41. Basilis. c. 11. n. 5. Non tamen est obligatus ad religionem migrare, quia in illa professione inuoluta non religionem promissit, sed religioni te tradidisti, & ad hanc traditio nulla fuerit, ex nullo capite: haec obligatio oriri potest, idcirco in dicto c. quidam, dicitur te non teneri ad religionem redire, & in c. placet allegatur id consilium, & congruetius esse, & docet Sanch. d. disp. 34. n. 12. Gutierrez. n. 24. Basilis. n. 7.

2. Difficultas autem aliqualis est, an non petente coniuge possis tu propria auctoritate religionem delectare? Affirmat Tho. Sanch. disp. 34. n. 15. relatus, glossa, Innocent. Archidiacon. & Bellamera. Mouentur, quia solius professionis virtute attingi poterat in religione perseverare, sed professio non tenet, vt dictum est: ergo cessat causa obligationis. Item repugnat coniuge si non exiret, esse alieni raptor. Secundum probat etiam accedens de conuers. coniugati. vbi vir professus de licentia uxoris metu extorta exit a religione, neque a Pontifice ob exitum reprehenditur: idem habetur ex cap. 2. n. 11. p. 6. vbi Alexander. II. inquit non violentia, sed ex pari voluntate, & consensu hoc debet fieri, & in cap. vna sola, 33. quae 5. ait August. Nam & vouenda talia non sunt a coniugatis, nisi ex consensu, & voluntate communi, & si praeposuerit factum fuerit, magis est corrigenda temeritas, quam persequenda promissio.

Sed dicendum est, te posse religionem deserere in supradicto casu absque petitione coniugis, non tamen absque iudicis ordinarij auctoritate. Priorem partem huius conclusionis persuadent mihi nuper relata pro sententia Sanch. Neque el aduersatur Text. in c. placet, De conuers. coniugati, ibi. Redite vero ad saeculum in eius potestate non erat, sed in potestate mariti; quia intelligi debet de redditu ad saeculum coniugali copula intercedente, vt ex contextu constat, quod in sola mariti potestate erat; siquidem ipsa a debiti petitione ob votum castitatis emissum impedita erat. Non tamen ibi negatur posse conclusionis partem probat Trident. sess. 25. c. 19. de regularibus, vbi cauetur neminem posse habitum religionis dimittere, nisi causa

DE
ASTRA
PALATIUM

causa nullitatis coram ordinario examinata; aliis tanquam apostata & beat puniri. Et merito sic statutum est, ne religiosi fuissent occasione vagandi; cum enim publice Ecclesia confiteri de professione, publice etiam debet constare de eius nullitate, vt dissoluta censetur; & ita sustinet Basilius Legionen. lib. 11. c. 11. n. 8. & Barbosa in supradicto decreto. Neque aduersus hanc partem vrgent relata pro Sanch. Nam esse professus contra coniugis voluntatem teneris te ei restituere, id tamen praestare debes iuris ordine seruato, scilicet auctoritate iudicis, qui causa cognita nullitatem professionis declarat. Ex Text. in c. accedens, nihil nobis aduersum infertur. Facemur virum illum ad saeculum rediisse, non constat quomodo redierit, an scilicet propria auctoritate habitum dimiserit, vel praeratus illum expulerit causa cognita, vel ob defectus aliquos. Neque nobis contradicit Text. in c. 2. notificasti, 33. q. 5. ibi enim solum dicitur non debere virum ab vxore recedere, & monasterium ingredi extorta licentia ab vxore, sed pari consensu, & voluntate, quod citius colligitur ex lectione apud Ioanem, & quae in Panormit. legitur; ibi neque vit in monasterium recipiendus est nisi vxor illius fecerit monasterium elegerit, aut Professio continentiam habitum cum festinatione mutauerit. De desertione habitus religiosi suscepi nihil speciale notatur a Pontifice; ex relatione tamen partis ad petitionem vxoris, & consequenter causa cognita religionem deseruisse, ibi. Postea vero cum sanus factus esses, tua vxoris reclamacionibus, ciuilationibus, & plandibus tuaeque familiae dispercionibus deuitis vt potes penitentiam domum remeasse, & post multos dies quorundam sapientum consilio ad iam dicta mulieris cubile rediisse. Minus obstat text. in c. vna sola, ibi enim non exprimitur qualiter corrigenda sit temeritas illius qui inconsulto coniuge ad religionem transit. Quare datur locus afferendi corrigendam esse iudicis auctoritate.

4. Extendenda est supradicta doctrina, esto coniux in saeculo relictus tuae professioni inualida factae consentium praestit. Nam ex supradicto consensu non tollitur professionis nullitas; ac proinde liber es ad habitum defendendum, Sanch. lib. 7. de matr. disp. 34. n. 16. Basili. Legionen. lib. 9. c. 11. nu. 11. Idem est etiam moriatur coniux, quia morte ipsius non firmatur professio, sed nouo consensu indiget, nouaque prelati acceptatione. Verum est tamen praedictum consensum, & acceptationem praesumi, si cognita morte in religione maneat professorum, quae actibus te ingeras, iuxta Text. in c. consilium, de conuers. coniugat. sic Sanch. a. n. 18. Basili. n. 12.

5. Aduertendum vero est coniugem in saeculo relictum non posse te inuito ad religionem migrare; quia tua inualida professio ius transeundi ad religionem coniugi non concedit, cum non sit causa perpetui diuortij, sic aliis relatis Sanch. dicta disp. 34. n. 23. & Basili. c. 11. n. 13. Quod sit religioem profertente pariter coniux religionem profertente; distinguendum est cum supradictis doctoribus, an factum id fuerit scienter, vel ignoranter; si enim ignoranter factum est, procedunt suspectus dicta, si tamen scienter, quia cuiuslibet fuit alterius professio cognita, eo ipso videmini tacite ad inuicem consensisse.

6. Quae dicta sunt de ingressu absque licentia coniugis procedunt casu, quo licentia per grauem metum extorta sit, quia sic extorta nulla est, & colligitur ex c. accedens, de conuers. coniugat. c. notificasti 33. q. 5. Et idem est de licentia dolo grau extorta; quia error tollit consensum, colligiturque ex c. vna sola, de conuers. coniug. & tradunt aliis relatis Sanch. lib. 7. nota disp. 33. Gutier. de matr. c. 95. n. 24. c. 23. Basili. lib. 9. c. 11. n. 15. Quod si coniux nec contradixit tuo ingressu, nec licentiam concessit, sed illius obsequium dissimulauit, placet Suar. l. 3. de relig. lib. 6. c. 7. n. 10. & censendum esse ex licentia coniugis profertente. Sed contrarium verius est, & communis sententia probatum teste Sanch. dicta disp. 35. n. 13. Gutier. c. 95. de matr. n. 26. Nam licet in aliquibus casibus dissimulatio reputari possit tacita licentia, non tamen in his, quae dissimulatio praediucant.

7. Circa secundum casum, quando scilicet ingressus es religionem ex licentia coniugis, ipsa vero in saeculo manens conditiones a iure praescriptas non seruat, dicendum est professionem validam esse, ac illicitam fieri. Sic ferè omnes doctores paucis exceptis apud Sanchez, lib. 7. de matr. disp. 33. n. 4. Gutier. de matr. c. 95. n. 23. Basili. Legionen. lib. 9. c. 12. n. 4. Suar. l. 3. de relig. lib. 6. c. 7. n. 9. colligiturque manifestè ex c. Agathosa, 27. q. 2. c. qui vxorem, 33. q. 5. c. cum sis, cum vxoratus, c. significat, de conuers. coniug. Iuuenis inquam tamen de incontinentia suspectus non sit, debet religioem profertente, quia licet ratione araris suspectum esse, Sanch. disp. 32. n. 10. aut c. 95. n. 9. Neque satis facit, si religioem ingrediatur, colligitur ex c. Agathosa, 27. q. 2. & citius ex c. ex parte 9. de conuers. coniugat. Neque obstat text. in c. vxoratus, de conuers. coniugat. ibi vxoratus sine licentia vxoris inter eos nullatenus recipiatur, quae integrae opinionis existat. Quia loquitur textus de vxorato monasterium ingrediente sine licentia coniugis, non autem de eo, qui ingrediatur sine coniugis consensu.

8. Dubium tamè est, an a coniuge reuocari possit; Dicendum est, si coniux concedens licentiam votum castitatis emisit, tamen si nolit, cum iuuenis sit, vel de incontinentia suspectus, nullatenus poteris ab eo reuocari. Videtur expresse decidit c. 1. de conuers. coniugat. a contrario sensu, inquit enim Alexander, 3. quod nisi vxor ad religionem transierit, vel perpetuam ca-

stiratem seruare promiserit, vir potest, & debet de monasterio reuocari. Ergo sola promissione castitatis perpetuae facta ab vxore denegaretur viro reuocatio. Quod si dicas loqui textum de vxore sene, & incontinentia non suspecta, quae voto castitatis emissio sufficienter satisfacit, obstat esse dictum absque vilo fundamento, & contra verba textus expostulantis vel religionis ingressum, vel castitatis votum, cum tamen in sene, & incontinentia non suspecta ingressus religionis requisitus non sit. Neque & iam habet fundamentum, si respondeas procedere textum in vxore ignorante ius. Tum quia id ex textu non colligitur. Tum quia haec ignorantia numquam praesumitur. Ratio autem quare reuocari non possit a coniuge licentia concedente, & votum castitatis emittente est manifesta, quia ob professionem ex licentia factam impeditus es a debiti petitione, & coniux ob votum castitatis ius petendi amisit. Quod si adhuc periculum incontinentiae subsit, compelli debet coniux non ad religionis ingressum, sed ad ea clausuram, quae hoc periculum, & suspicionem incontinentiae tollat, Suar. d. lib. 6. c. 7. n. 14. Basili. de matr. lib. 9. c. 12. n. 5. Sanch. disp. 33. n. 27. Quod aduersus Sanch. existimo procedere, non solum quando concedens licentiam, & votum emisit, & ignarus fuit iuris dispositionis, sed etiam si conscius esset, hoc enim semper praesumitur. Nam ex illa licentia solum conuincitur peccare coniugem sic licentiam concedentem, nec iuris dispositionem seruare, at non conuincitur ad religionem compelli debere; quia ad religionem vitpote statum supernaturalem, & difficilem nemo contra propriam voluntatem obligari potest, Suar. & Basili. supra.

Verum si licentia concessa a coniuge nec ingrediente religionem, nec votum emittente, professionem facias, potes, & debes ad consortium illius incontinentiae periculum patientis reuocari; quia sic deciditur in c. praeterea, l. de conuers. coniugat. ibi dicimus quod nisi vxor ad religionem transierit, aut perpetuo castitatem seruare promiserit, vir potest, & debet de monasterio reuocari. Neque obstat coniugem concedentem licentiam iuri reuocandi professum cessisse; hoc enim solum probat non posse ex iure sibi competente agere ad reuocationem, at non probat, quominus ex iure ab Ecclesia concessa in fauorem matrimonij, & remotionem incontinentiae agere possit officio Episcopi implorato. Quod verum habet, quamuis coniux in saeculo manens conscius fuerit iuris dispositionis, quia textus in dicto c. praeterea, nullam differentiam fecit de ignorante, vel sciente iuris dispositionem, imo satis indicat feminam admonitam fuisse suae obligationis. Neque credendum est Pontificem locutum fuisse tantum de coniuge ignorante, cum haec ignorantia iuris clari, & manifesti raro, vel nunquam praesumatur. Deinde ex concessione licentiae non videtur coniux obligatus votum emittente, aut religionem intrare, sed tu cui est licentia concessa obligaris non profertente coniuge votum non emittente, aut religionem non profertente. Quare haec obligatio non tam ex concessione licentiae, quam ex eo quod tua professio rectè fiat, oritur, ergo posita professione indebitè facta cessat obligatio coniugis, quae solum erat vt rectè professio emitteretur; & ita tener latius probans Suar. tom. 3. de relig. lib. 6. cap. 7. à num. 3. Basili. Legio. lib. 9. de matr. cap. 12. num. 5.

9. Reuocatus vero ad coniugem post professionem factam debitum nullo modo petere potes, tamen si tenearis reddere, quia verè professus es, & voto castitatis ligatus; mortua vero coniuge obligatus es ad eam religionem, in qua professus es, reddere; quia cessauit impedimentum, ob cuius causam executio professionis suspensa fuit, Basili. dicto c. 12. nu. 4. Suar. lib. 6. c. 7. num. 15. c. 16.

10. Circa tertium casum, quando scilicet ingrediens religionem seruatis conditionibus a iure praescriptis, nemini est dubium professionem validam esse, & licitam; quia illis positae cessant omnia, quae eam inualidam, & illicitam reddere poterant. Haec autem conditiones sunt, vt ex licentia coniugis professio fiat, & insuper si concedens licentiam iuuenis sit, religionem ingrediatur, si senex, & incontinentiae cesset periculum, votum castitatis emittat. Si autem periculum incontinentiae adsit, religionem ingrediatur, colligitur ex c. Agathosa, 27. q. 2. c. qui vxorem, 33. q. 5. c. cum sis, cum vxoratus, c. significat, de conuers. coniug. Iuuenis inquam tamen de incontinentia suspectus non sit, debet religioem profertente, quia licet ratione araris suspectum esse, Sanch. disp. 32. n. 10. aut c. 95. n. 9. Neque satis facit, si religioem ingrediatur, vt ibi comoretur, quia textus supradicti clare indicant ingressum per professionem requiri, vt pluribus firmat Sanch. lib. 7. disp. 32. nu. 4. Gutier. de matr. c. 95. n. 5. Basili. lib. 9. c. 12. n. 3. Credo tamen satisfacere huic obligationi, si religionem equitum S. Ioannis profertente, vt docuit Basili. Legionen. lib. 9. de matr. c. 12. n. 3. quia est vera, & propria religio. Neque obstat hos equites non videri remotos a saecularium hominum conuersatione, quod videtur necessario requisitum iuxta Textum in c. vxoratus de conuers. coniugat. cuius causa motus est Sanch. disp. 32. n. 4. in fine, Gutier. c. 95. n. 5. hinc, ad afferendum professionem huius religionis huic obligationi non satisfacere. Non inquam obstat, quia

quia verè ſunt à ſæcularium hominum conſeruatione remoti, cum ſolum ex licentia ſui prælati in ciuitatibus cõmorentur, & extra conſortium, & cohabitacionem mulierum diſpoſiti que ſint, vt remoueantur, quando ſuperioribus placuerit. Senex item, vt non obligetur ad profefſionem, ſed voto continentie emiſſo in ſæculo poſſit remanere, carere debet periculo incontinentie, alias obligatur, ſicut iuuenis religionem proſiteri, vt manifefte probat. Text. in c. cum iſ de conuerſ. coniugat. & colligitur ex c. vxoratus, c. ad Apoſtolicam, c. ſignificauit, eodem tit. Votum autem, quod emittit debet, eſt perpetuæ continentie, ſimplex tamen non ſolemne, quia nullibi à iure ſolemnizatur, ac proinde ex ſe matrimonium contrahendam mortuo cõiugio non dirimit, tamen impediatur, Sanch. lib. 7. de matr. diſp. 32. à n. 4. & 8. Baſil. Legion. lib. 9. c. 12. n. 3. Guier. de matr. c. 95. n. 7. Quod ſi tempore nouitatus religionem deſeras, aut ab ea expellaris, ceſſat votum manentis in ſæculo; quippe ſub conditione tuæ profefſionis emiſſum eſt. Quis autem debeat dici ſenex, & ſterilis ratione ætatis, vt merito non timeatur incontinentie periculum late diſputat Sanch. lib. 7. de matr. diſp. 32. à n. 15. & optime reſoluit communiter in viris eſſe ætatem ſexagenariam, in fœminis quinquagenariam: conſentit Guier. de matr. 95. num. 2. & 3. Præter has conditiones alij expoſtulant licentiam Epifcopi, ſed immerito; neque enim ad valorem profefſionis, neque vt licite fiat, neque ad impediendum reuocationem à manente in ſæculo id neceſſarium eſt, vt optime cum alijs pluribus ſtat. Sanch. lib. 7. de matr. diſp. 22. n. 2. Neque obitat Text. in c. ſi vir, & vxor, 27. q. 2. ibi ſi vir, & vxor diuertere pro ſola religioſa inter ſe conſenſerit. vitæ nullatenus ſiue Epifcopi conſcientia fiat: cui conſonat lex regia 2. tit. 10. part. 4. Nam hæc non de obligatione præcepti, ſed decentie, & æquitaris intelligi debent, præcipue cum conſuetudine ſajſ præſcriptum ſit hæc licentiam neceſſariam non eſſe.

11. Hucufque de profefſione emittenda à coniugato in alijs religionibus à Societate diſtinctis locuti ſumus. At in Societate Ieſu credo nullo modo profefſionem, nec incorporationem validam eſſe, niſi cum licentia coniugis ad ſine alia iuris requiſita, quibus omnino impediatur reuocatio: ſic tanquam probabiliffimum defendit Suar. t. 4. de relig. tract. 10. lib. 3. c. 6. n. 9. Ratio eſt efficaci: nam vnum ex impedimentis eſſentialibus à Sede Apoſtolica approbatis, quæ ſocietas habet, eſt matrimonium conſummatum. Exam. gener. c. 2. n. 4. Sed hoc impedimentum non ceſſat, niſi obſeruentur ea, quæ à iure ſunt requiſita, vt coniugatus religionem ingredi poſſit, vt expreſſè dicitur. dicto c. 2. n. 6. & c. 3. lit. C. & i. p. conſtit. c. 4. lit. F. Quod intelligi debet non ſolum de requiſitis à iure, vt coniugatus valide religionem ingredi poſſit, ſed etiam vt poſſit licite aſſis vt quid Societas hoc impedimentum tanquam ſpeciale conſtituebat? Ergo illis integrè non ſeruatis impedimentum non ceſſat.

§. V.

Explicatur libertas à vinculo Epifcopalis dignitatis requiſita ad profefſionem.

S V M M A R I V M.

1. Epifcopus religionem ingrediens abſque Summi Pontificis licentia grauius peccat.
2. Verius eſt eius profefſionem valere.
3. Qui nomine, Epifcopi intelligantur.
4. Non extenditur obligatio Epifcoporum ad inferiores prælatos, eſſo habeant iuriſdictionem quaſi Epifcopalem.

1. Septima conditio requiſita ad profefſionem eſt libertas à vinculo Epifcopalis dignitatis, alteriũve beneficii. Circa quam conditionem regula certiffima eſt, Epifcopum abſque licentia Summi Pontificis profitemem in religione grauius peccare; quia ob bonum Eccleſie, cui Epifcopi ſunt addicti, illis eſt interdctum, c. licet de Regularib. & cap. niſi cum pridem de renunciat. & tradunt omnes cum D. Tho. 2. 2. q. 185. a. 4. & conſtat ex iis, quæ diximus, diſp. præced. p. 7. §. 1.

2. Dubium tamen eſt, an ſic facta profefſio valida ſit? Videtur eſſe non poſſe; quia profefſio vinculum Epifcopale non diſſoluit; illo autem non diſſoluto non videtur poſſe conſiſtere. Non enim apparet, qua ratione religionis obſequio, & regulis prælati voluntati ſe alligare poſſit, præcipue cum aſſumens religionem eligat ſtatum minus perfectum: & ita docet Valent. 2. 2. diſp. 10. q. 3. punct. 4. col. 1. vcl. tertius caſus.

Cæterum verius cenſeo cum Suar. t. 3. de relig. lib. 6. c. 8. n. 7. profefſionem validam eſſe. Ratio eſt; quia ex iure poſitiuo irrita non inuenitur, vt cuiſlibet expendenti. Text. in cap. niſi cum pridem de renunciat. c. inter corporalia de tranſlat. Epifc. c. licet de Regularib. qui expreſſius de hac materia loquuntur, conſtat poſſe. Ex illis enim ſolum inſeruitur neminem poſſe renunciat Epifcopatu abſque autoritate Pontificis, & cau-

ſis à iure præſcriptis, non tamen profefſionem eſſe nullam. Neque obſtat, ſi dicas impedita, & annullata renunciatione impediti, & annullari tranſitum ad religionem, qui cum retentione Epifcopatus, & obligatione ibi aſſistenti, & illius munera exequendi non videtur poſſe conſiſtere. Non inquam obſtat; quia religioſi ſtatus eſſentia ſaluari optime poſſit, ex eo quod aſſumens religioni tradat pauperatam, caſtitem, & obedientiam obſeruaturos quantum poſſit; tamen ex aliqua occasione, & obligatione antecedenti impediatur, ab eius plena executione, vt videre licet cum ex licentia coniugis non ſe conuertentis coniugatus emittit profefſionem, quæ valida eſt, cui valori non obſtat, quod reuocari debeat ad conuſale commercium, & in religioſo proficente, cum parentis graui neceſſitate premunus quibus ſuccurrere debet. Eſt clarus conſtat in religioſo aſſumpto ad Epifcopatum, qui reuocato ſtatu religioſo aſſumpto ad Epifcopatum, qui tenent ſtatu religioſo, & illius natia obligatione muneris Epifcopalis obligationem ſubiit. Et ex hac ratione conſtat iure naturali non annullari profefſionem ab Epifcopo factam.

3. Quia autem nomine Epifcopi intelligantur? Conſtat intelligi electos, & conſecratos, obſequioque alicuius Eccleſie addictos; tamen conſecrati non ſunt, quia ſic electi, & conſecrati, & propriæ Eccleſie addicti nullatenus poſſunt abſque autoritate Pontificis renunciat Epifcopatu; ſicuti decidunt in c. inter corporalia de tranſlat. Epifc. iuncto c. niſi cum pridem de renunciat. Dixi Eccleſie propriæ addicti, nam ſi nulli addicti ſunt, ſed ſolū in Epifcopo conſecrati, poterunt religioſe nulla requiſita licentia proſiteri, ſicuti poſſent, ſi Epifcopatu renunciat eſſent, quia ceſſat obligatio Eccleſie, quod eſt impedimentum aſſumendi ſtatum religioſum; ſic tanquam certum docet Suar. t. 3. de relig. lib. 6. c. 8. n. 4. Sed an idem dicendum ſit in Epifcopis titularibus, & religioſis difficultate non caret. Negat Suar. d. c. 8. n. 5. eo quod Eccleſie determinate reſponſati ſint; tamen ſi per accidens ab illius obſequio impediatur vel ob inſiduum occupatione, vel ob tyrannorum perſecutione. At diſtinguendum exiſtimo de impedimento per ſe perpetuo, vel de eo quod remouendū ſperatur, ſi enim impediatur Epifcopus ab obſequio Eccleſie cui eſt addictus ob impedimentum, quod aliquando ſperatur remouendum, nullatenus poſſit abſque Pontificis licentia religionem proſiteri, quia illi profefſioni munus Epifcopale, & obſequium debium Eccleſie poſſibiliter contingens obſtare poſſet, & quæ de cauſa in c. poſt tranſlationem, de renunciat. ob perſecutionis rabiem Epifcopus tranſiens ad religionem indiget Pontificia approbatione. At ſi impedimentum nullatenus remouendum ſperatur, cuius que conditionis ſit, vt omne munus, & exercitium Pontificis dignitatis in ea diceſi impediatur, quale regulatiter contingit in Epifcopis titularibus pro Eccleſiis ab inſidelibus occupatis, non videtur probabiliter carere eos Epifcopos ad religionem migrare poſſe, ſicuti poſſent nulli ſpeciali Eccleſie addicti; nam quoad effectum, & obſequium præſtandum idem eſt; ideoque hic Epifcopatus titularis cum Epifcopatu fructifero, & cum alijs beneficijs, & penſionibus comparatur.

4. Hæc autem obligatio Epifcoporum petendi, & obſtandi licentiam à Summo Pontifice non eſt extendenda ad prælatos inferiores, tamen iuriſdictionem quaſi Epifcopalem habeant, Pontificique ſunt ſubiecti, quales ſunt aliqui Abbates, & Priores, quia relati text. in c. licet de regularib. & cap. niſi cum pridem, cap. poſt tranſlationem de renunciat. c. inter corporalia de tranſlat. Epifc. de Epifcopis ſpecialiter mentionerunt ob altiffimum eorum ſtatum. Non igitur debet hæc obligatio ad inferiores prælatos extendi. Ex quadam tamen decentia, & æquitate moneri debet Pontifex, vel ſaltem Epifcopus, cui illi prælati alias eſſent ſubiecti, docet Suar. 10. de relig. lib. 6. c. 8. in fine, n. 13. & 14. cum Panom. in d. c. licet de regularib.

§. VI.

De neceſſitate parentum impediende profefſionem.

S V M M A R I V M.

1. Non impedit profefſionis valorem.
2. Liber eſt ab obligatione ſuccurrendi parentibus, ſi monaſterium eam obligationem ſubire vult.
3. Qualiter monaſterium obligatum ſit hæc obligationem ſubire, ſi tempore tuæ profefſionis parentes pariter neceſſitate careant.
4. In neceſſitate extrema tenetur filius parenti ſuccurrere modo, quo poſſit.
5. In neceſſitate graui aſſeruant aliqui tenere, etiam ſi opus ſibi habuiſſent deſerere.
6. Alij negant ad deſerendam religionem eſſe obligatum.
7. Tertium ſententia media via procedit diſtinguens de neceſſitate tempore profefſionis, vel poſt modum contingente.

DE
ASTR
PALA
TOM.
II II

- 8 Quilibet ex his sententiis est probabilis.
- 9 Obligatus est filius succurrere parenti in quantum possit salua obedientia, ordinéque religioso, & explicatur quid hoc sit.
- 10 Debet esse necessitas certa.
- 11 Non tenetur contra voluntatem prælati ad succurrendum parenti grauius indigentem deserere religionem, neque prælatum eam licentiam tenetur concedere.
- 12 Si tamen eam concedit, debet religionem deserere.
- 13 Cessante necessitate tenetur ad religionem redire.
- 14 Supradicta procedunt de religiosis leuitis non professis.
- 15 Dicta de filio comparatione parentis procedunt de parente comparatione filij, sed non de fratribus, & sororibus.

1. Oportet conditione ad statum religiosum est, ne religiosi parentes grauius indigeant, de qua conditione late diximus *disp. præcedenti, punct. 7. §. 5.* At non est necessaria ad valorem status religiosi assumpti, sed vt licite assumatur, quia nullus est textus, quo hæc professio irrita reddatur. Iure autem naturali irrita non redditur etiam deserto parente in extrema necessitate, quippe firma manet religionis essentia, cum te religioni tradas obligatus seruate castitatem, pauperitatem, & obedientiam legitima causa non excusante, & ita tanquam omnino certum docent Nauarr. *lib. 3. conf. tit. de regularib. conf. 26. alias 7.* Lessius *lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 34.* Sanch. *lib. 4. c. 20. n. 10.* Suar. *t. 1. de relig. lib. 6. c. 9. n. 1.*

2. Posita igitur professio valida dubium est, quales habeas obligationem succurrendi parentibus in graui, vel extrema necessitate constitutis tempore professionis, vel in eam necessitate incidentibus professione facta? Quia in re præmittendum est tanquam omnino certum, te omnino liberum esse ab hac obligatione monasterio eam uolente subire; quia eo casu cessat tui auxiliij necessitas, quæ solum esse potest nemine succurrente, & notauid Suar. *tom. 3. de relig. lib. 6. cap. 9. n. 30.*

3. An verò monasterium obligatum sit religiosi parentibus succurrere, si ex ingressu reddat filius impotens ad succurrendum parentibus? Negat Sanch. *l. 4. de cal. c. 20. n. 21.* excepto eo casu, quo monasterium in bona ingredientis succedere. Quia solo eo casu monasterium loco filij succedit. Econtra affirmat Angel. verbo *religiosis*, n. 31. Sylu. *verb. relig. 6. q. 9.* Dicendum tamen est monasterium succedens in bonis religiosi obligatum esse iuxta vires hereditatis illius parentibus alimenta præbere, sive tempore professionis fuerint in necessitate constituti, sive non; quia obligatio hæredis etiam extranei est alimenta præbere ei cui succedit. *leg. si quis à liberis, §. item v. scriptum, ff. de liberis agnoscendis.* At monasterium bona filij recipiens hæres est parentum illius, Auth. *de Sanctissimis Episcopis, §. sed hoc present. c. 9. in presentia in fine, de probationib.* Ergo debet alimenta parentibus præbere. Si vero monasterium bona non acquirit, quibus religiosi parentibus subuenire possit, & bona fide religiosum admittit, credens illius parentes grauius non indigere, aut æque bene in religione filium eis subuenire posse, nullo modo tenetur monasterium ex suis bonis sibi necessariis eos alere. Quia nec tenetur ratione iustitiæ, vt de se constat, neque etiam charitatis, quæ solum obligat in graui necessitate constitutis succurrere de iustitiis, & supponunt, Angel. Sylu. & Sanch. *supra.* Quod si monasterium tempore quo professionem religiosi admittit, agnouit illius parentes grauius indigere, posseque filium religionem non ingredientem eis succurrere, & ex ingressu reddi impotentem, verius censet cum Angel. & Sylu. obligatum esse subuenire. Quia negari non potest eo casu monasterium causam esse quomodus filius obligationi naturali ex pietate debet parentibus non satisfaciat. Ergo æquum est, vt illius obligationem subbeat. Neque obstat monasterium illud subsidium impediens non peccare contra iustitiam rigorose sumptis sufficit quod peccet contra pietatem, quæ strictius obligat ad reparationem vt expressè dixit Suar. *dict. lib. 6. c. 9. n. 24.* Hinc tamen casus ratio, vel nunquam contingere potest. Non enim præmittendum est monasterium sic grauius delicturum.

4. Deinde præmitto parenti in extrema necessitate constituto obligatum esse filium professum subuenire eo modo quo possit, sive patens in eam necessitatem incidit post professionem, sive antea in ea fuerit constitutus, quia hæc necessitas vt pote grauius semper inuenitur excepta, & ex alia parte, quia breuissimè transit, absque detrimento religionis subuenire potest, esto necessarium esset à monasterio exite in consulto prælato, & habitu dimisso: quia non est detrimentum religionis eo breui tempore ob remedium tantæ necessitatis habitum dimittere, eaque de causa non solum parenti, sed cuiuslibet extraneo eam patienti debebat, si posset, subuenire, sic ex omnium sententia tradit Nauar. *cap. 14. n. 14.* Suar. *t. 3. de relig. lib. 6. c. 9. §. 5.* His præmissis.

5. Triplex est sententia circa necessitatem grauem de qua est inter Doctores controuersa. Prima affirmat teneri filium inuito prælato subuenire parenti relinquendo religiosum ha-

bitum, si opus sit, sive patens fuerit in necessitate tempore professionis, sive post in illam incidit. Quia obligatio filij comparatione parentis est ita intrinseca, & naturalis, vt non videatur ab ea eximi posse ob statum perfectionis assumptum, censendus enim est assumi salua hac obligatione: Sic Iansen. in concord. Euang. c. 60. in ea verba *vos autem dicetis*, Palacios 4. *disp. 38. disp. 1. in solut. ad 3. c. alij relati à Sanch. num. 25.* & Suar. n. 4.

6. Secunda sententia negat teneri filium professum egredi è monasterio absque legitima prælati licentia, & à fortiori habitum dimittere, esto patens tempore professionis fuerit in graui necessitate constitutus, sic videtur tenere D. Thom. 2. 2. *q. 101. art. 4. ad 4. & ibi Caietan. Cordob. in sum. q. 141. art. 2. in 4. opin. Eman. Sa verbo religio, n. 2. Man. q. regul. 1. 2. q. 57. art. 3. Sanchez alijs relatis, lib. 4. sum. cap. 20. n. 17. Layman. lib. 4. tract. 5. cap. 4. num. 2.* Ratio ea est, quia professione ita mutauit religiosus statum, vt non sit sui iuris, sed prælati; ergo nolente prælato vt è monasterio egrediat ad subueniendum parentibus, censendus est religiosus factus impotens; quia sicut non potest religiosus statum deserere, ita nec potest obedientiam omittere. Confirmarique potest exemplo serui, & vxorati, qui contra voluntatem heri, & coniugis non obligantur parenti succurrere, tamen tempore contractæ seruitutis, vel coniugij patens in necessitate extiterit. Et ratio omnium est, quia obligatio filij succurrendi parentibus est positiua obligans filium iuxta circumstantias temporis, & status assumpti: Ergo si prælato religioso statum huic obligationi satisfacere non potest, cessat in illo obligatio. Et præterea nullus tenetur subuenire damno alicuius speciali cum iactura boni communis; at negari non potest ex obligatione exeundi è monasterio, dimittendique religiosum habitum præiudicari non leuiter religionem, tum ob eam religionem sibi vtilium, tum quia tam ipsi, quam alij, quorum parentes inopes sunt tentationibus exponuntur, & inquietudinibus vexantur. Ergo hæc obligatio afferenda non est.

7. Tertia sententia media via procedit, affirmat religiosum professum obligatum esse è monasterio egredi, & habitum dimittere, si opus sit, vt parentibus subueniat casu, quo parentes tempore professionis in ea fuerint necessitate, secus si post professionem in illam incidierint; sic tenent Angel. verbo *religiosis*, n. 31. Sylu. *relig. 6. q. 9.* Nauar. *sum. 14. n. 5. c. comment. 3. de regularib. n. 48.* Tolet. *lib. 3. sum. c. 1. n. 6.* Anton. Cucus *lib. 3. institut. maiorat. tit. 1. n. 126.* Ludouic. Lopez *i. p. institut. c. 54.* Man. Rodrig. *2. t. sum. c. 6. n. 4.* Suar. *t. 3. de relig. l. 6. c. 9. à n. 8. c. 3. §. 9.* Lessius *lib. 2. c. 41. dub. 3. n. 34.* Ratio prioris partis est quia filius, qui tempore professionis adstrictus est subuenire parentibus, religioni se tradit cum eo onere, & obligatione; Neque enim æquum erat, vt per professionem à se hanc naturam obligationem excluderet. Quod exemplo serui iradentis se religionem est manifestum, quem dominus potest repetere, sic poterit pater in necessitate constitutus filium eo tempore se religioni tradentem reuocare. Secunda pars huius sententiæ sic probatur; quia obligatio filij succurrendi parentibus, adueniens professioni factæ metienda est iuxta statum religiosum; si quidem hunc filius relinquere non potest, sed status religiosus non permittit inuito prælato è monasterio egredi, & habitu dimisso in seculo viuere. Ergo filius professionis non tenetur hac via parentibus succurrere.

8. Quilibet ex his sententiis probabilis est, vt factis indicat doctorum autoritas, & rationes, quibus firmantur. Sed quid nobis probabilis videatur, paucis subiungam.

9. Primò dicendum est, te in religione professum obligatum esse parenti in graui necessitate constituto succurrere in quantum possit, salua obedientia, ordinéque religioso, esto necessitas superueniat facta professione. In hac conclusione nullus est, qui dissentiat. Nam ob statum religiosum non desinit esse filius, ergo non ex exemptus ab obligatione subueniendi parenti grauius egenti saltem quantum cum assumptum statu comparari potest. Alias si hanc obligationem non haberes comparatione parentis, non esses obligatus parenti potius, quam extraneo, quod non est dicendum. Sed restat explicandum, quid possit salua obedientia, statúque religioso præstare, vt inde colligamus quam obligationem habeas. Nam alicui videbitur te nihil posse prælato in consulto, cum sub eius voluntate, & directione sis. Sed dicendum est, si iuxta præscriptum regulæ actiones, quibus subuenire debes parentibus, non sunt absolute prohibita, sed prohibita fieri absque licentia, & hæc præsumitur concedenda, absque dubio peccati debet sub ea obligatione, quam regula præscribit, quia hanc petere licentiam leue onus est, & statum religiosum non dedecet. Quod si præsumatur neganda, vel de facto negetur, credo te posse, & debere illas exercere secluso scandalo, & violentia, quia cum illæ actiones non dedecent religiosum statum, sed potius illi sint conformes, solamque modus extrinsecus licentiæ illis desit, efficitur sanè religiosum eas exercentem substantialiter nihil exercere contrarium suo statui, & Prælatum denegantem eam licentiam, iniquè denegare, siquidem nulla causa

causa ita efficax proponi poterat honestas concessionum, quod amplius constabit ex modo dicendis. Verum ex voto obedientiae, vel paupertatis absolute prohibita, quales sunt vendere à te arte facta & pretium illorum parentibus concedere, donata tibi illis tribuere, pecuniam apud te retinere eis distribuendam, regulariter credo omnes has actiones te obligatum esse exercere in fauorem patris grauius egentis, perita prius licentia à Praelato, si praesumitur concedenda; quia haec non dedecent religiosum statum, cum saepe ex facultate & licentia Praelatorum in fauorem monasterij, vel aliorum exercantur absque vlla nota, & scandalo, & ex alia parte eas exercens non censetur docere, & retrocedere à religioso statu, & substantiali religionis ordine. Quoties igitur actiones huius qualitatis sunt, tenetur superior ad eas praestandas licentiam concedere religioso, cuius parentes grauius indigent, quia est causa satis honestans dispensationem. Quod si non concedit, poterit religiosus illas operari secluso scandalo, & violentia ex praesumpta superioris maioris voluntate, vel potius ex pia interpretatione legis, quae non censetur causam ita urgentem comprehendere: sic Sanch. lib. 4. sum. c. 20. n. 19. & expressus Suar. t. 3. de relig. lib. 6. c. 9. n. 27. 28. c. 29. Quocirca existimo filium, cuius parentes grauius manifeste egent, posse, & debere omnes illas actiones in eorum subsidium exercere; quae statim religioso indecentes non sunt, quaeque illum non mutant, quales sunt dimittere habitum & extra-obedientiam regularis praelati viuere.

10. Notanter dixi, quando parentes grauius manifeste indigent, nam si necessitas dubia est, pro certo sentio contra voluntatem Praelati nullatenus supra dictas actiones te exercere posse; quia cum certum sit te sub praelati voluntate, & directione esse, nequis ab hac subiectione certa ob causam dubiam te liberare. Non enim dubia, sed certa necessitas parentis te ad subueniendum illi obligare potest, & notauit Suar. d. c. 9. n. 27. Quapropter vt haec debite procedant, debes Praelato probare, & manifestam facere necessitatem parentis, aliis conueniri non poteris de negata licentia.

11. Verum si intra religionem retento habitu, & seruato religioso ordine subuenire non possis, hoc enim prius tentandum est, & pro viribus procurandum, sed necessarium tibi sit extra claustrum, & obedientiam viuere, & forte habitum dimisso, credo probabiliter te nullatenus posse praestare absque facultate, & dispensatione superioris, siue necessitas professionem antecesserit, siue eam fuerit subsecuta, neque praelatum obligatum esse eam tibi facultatem concedere. Sic doctores secunda sententia. Mouer tam fundamento ibi adducto, quod sane efficax est. Tum quia communior sententia defendit te non esse obligatum ob grauem necessitatem parentis professioni superuenientem habitum dimittere, sed eadem ratio procedit, cum necessitas antecedit. Ergo in nullo casu censis obligatus. Minorem probo, quia obligatio dimittendi habitum, vt parenti subuenias, non oritur ex delicto à te commisso in ingressu, sed ex necessitate rei parentis. Si ergo posita eadem, & grauiori necessitate professioni superueniente non obligaris, neque obligari poteris ob necessitatem antecedentem. Neque obstat stance necessitate rei parentis te iniquè, & iniuste religioni tradere, vt inde inferas religionem dimittere posse, vt illi succurras, quia sicut non potes à te excurrere obligationem, religiosi status, ita nec potes, nec debes subuenire parenti cum illius iactura, & praediuicio. Nec valet exemplum serui, qui inuito domino religionem proficetur, qui à domino reuocari potest, quia omnes serui actiones sunt domino debita, non sic actiones filij debita sunt parenti egentis, sed iuxta filij statum, & conditionem, & praecipue dum filius est sub patria potestate. Et ex his soluta, manent, rationes nobis aduersae.

12. Caeterum etsi inuito Praelato non sit datum Religiosi habitum deserere, & extra obedientiam permanenter viuere, vt parentibus subueniant. At si Praelatus eam licentiam concedat, vt verè concedere potest, quando ad remedium necessitatis est simpliciter necessarium, non dubito quin tunc possint religiosi exire, cum substantialiter ordinem regularem retineant, & sub obedientia maneant: & ita docet Nauarr. tom. 3. de regularib. n. 49. c. lib. 3. consil. tit. de regular. consil. 55. alias 71. Angl. Florib. 2. p. q. vnic. de vota, art. 2. difficile. 13. Man. Rodrig. 2. tom. sum. c. 6. n. 4. Sanchez lib. 4. sum. c. 20. num. 22. Lessius lib. 2. c. 11. dub. 3. n. 34. in fine. Non tamen credo alium praelatum praeter summum Pontificem posse religiosi profectis licentiam viuendi permanentem extra claustrum dimisso habitu concedere, vt sentit Sanch. & Man. supra; quia est res grauisima, neque Episcopis concessa, bene tamen vt possint viuere retento habitu.

13. Illud verò est omnino certum, cessante necessitate parentis, vel quia iam habet ex quibus commodè sustentari possit, vel quia mortuus est, te obligatum esse ad monasterium redire, quia cessauit causa dispensationis, & succedit obligatio religiosi status, quem adhuc retines. Secus esset, si religiosus esses Societatis non professus, & hac de causa dimissus esses à

votis absolutus, cessaret tibi obligatio redeundi, quia religiosus non es, sic Sanch. lib. 4. sum. c. 20. n. 26.

14. Quae dicta sunt de exitu professorum ad subueniendum parentibus, procedunt de religiosi non professi Societatis Iesu, nam hi verè sunt religiosi, & quantum est ex parte sua se religioni perpetuo tradiderunt, sic Sanch. d. c. 20. n. 43. Suar. t. 4. de relig. tract. 10. lib. 3. c. 6. n. 13. & licet Societas ob ius, quod habet dimittendi, possit religiosum, cuius parentes grauius egent, quibusque in Societate iuxta communem modum procedendi subueniri non potest, liberum à votis, statimque religioso dimittere, at nullo modo teneatur, si altius religiosus potius vilius, quam noticius sit; quia haec potestas non in commodum aliorum, sed in bonum ipsius Societatis concessa est, vt bene aduertit Suarez dicto c. 6. n. 14.

14. Tandem dicta de filio, cuius parentes grauius egent, dicenda sunt de parente religioso comparatione filiorum in saeculo manentium, quia vitiorumque est reciproca obligatio, Suar. tom. 7. de relig. lib. 6. c. 9. n. 30. Sanch. lib. 4. sum. cap. 20. num. 39. Si verò de fratribus, & sororibus, alii que coniunguntur loquamur, ferè omnes doctores conueniunt religiosum obligatum non esse ob eorum necessitatem statum deserere; esto intra religionem strictius obligetur succurrere illis quam extraneis, Suar. c. 9. n. 31. supponit, Sanch. dicto cap. 20. num. 300.

§. vlt.

De aliis conditionibus ex parte profitentis ad professionem requisitis.

S V M M A R I V M.

1. Libertas à debitis, ratiociniisque reddendis requiritur ad professionem licitam, sed non validam.
2. Item requiritur ne alterius religionis professione obstrictus sis.
3. Debet esse carentia simoniae, excommunicationis, alicuius peccati, vt licite fiat, sed non vt valide.
4. In professione monialium debet praecedere examen Episcopi, vt rite fiat.

1. **N**ona conditio ad professionem requisita est libertas à debitis, ratiociniisque reddendis. De qua conditione qualiter religionis ingressum professionem impedit, diximus disp. praed. punct. 7. §. 4. ibique statimus professionem factam ab eo, qui debitis operatus est, validam esse, neque inde Religiosum obligatum manere, manibus, laboribus, aut elemosynas quaerere, aliaue familia praestare; quia debita ciuili morte ciuili videntur extinda, illotumque obligatio afficit personam, quamdiu sui iuris est, & quamdiu bona habet. Secus si alteri traditur, & bonis omnino caret. Solum est aduertendum religiosum Societatis Iesu, qui debitis gratias vota scholasticorum emitteret, possideretque aliqua bona, aut de nouo acquireret, obligatum esse solutioni contentent. Quia his votis vtporè simplicibus, neque tollentibus rerum dominium, & capacitatem illud acquirendi, non extinguuntur debita; sicuti extinguuntur professione, sed suspenduntur, vtque bona religiosus habeat. Suar. tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 3. c. 6. fin. n. 16.

2. Decima conditio est, ne professione alterius strictioris religionis ligatus sis, quia non datur transitus ad laxiorem, imò neque ad aequalem, sed solum permittitur ex laxiori ad strictiorem ascendere. In Societate tamen Iesu ex speciali eius constitutione non solum professio alterius religionis, sed illius habitus assumptio professionem, & incorporationem irritat. Suar. tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 3. c. 6. v. 12.

3. Undecima conditio asseritur carentia excommunicationis, simoniae, aut cuiusvis peccati mortalis. Sed haec nullis iure irritant professionem, aut Societatis incorporationem, vt pluribus relatis firmat Sanch. lib. 5. sum. cap. 4. n. 36. Est tamen illicitus talis ingressus, sed diuersimodè; nam ob excommunicationem solum erit illicitus sub culpa veniali, nisi forte cum professione alique orationes Ecclesiae adiungantur, à quarum spiritali communicatione excommunicatus etiam oculus priuatus est. Ob simoniam verò sub graui culpa, alii que grauisimis penis est prohibitus, vt constat ex c. 1. de simonia, & nos dicemus tract. de vitis oppositis religioni, disp. de simon. punct. 23. Peccatum verò mortale est professionem per se illicitam non reddat; at est nimis contrarium finalitatem per se illicitam non dirigere, & a peccato reddere diuino obsequio, praeterquam quod impedit, ne professione remittatur poena debita pro culpis commissis.

4. Duodecima conditio peritur à Trident. pro professione monialium tantum sess. 25. cap. 17. de regularib. vt ante professionem examinetur monialis ab Episcopo, an libere consentiat. Quod examen si omittatur, peccabit mortaliter tam profitens,

proficiens, quam recipiens professionem, quia Trident. sub grauibz penis id faciendum praescribit, quippe est bono communi religionis maxime expediens. Man. 2. tom. sum. cap. 8. n. 3. gonz. 2. Sanch. lib. 5. sum. c. 4. n. 84.

PUNCTUM III.

Quae sint conditiones requisitae ex parte illius, qui ad professionem, & incorporationem in Societatem admittere debet.

SUMMARIUM.

1. Adesse debet aliquis, qui potestatem habet acceptandi traditionem a religioso factam.
2. Proponitur obiectio ex votis Societatis Iesu, & sit satis.
3. Penes quem sit haec potestas?
4. Ratione excommunicationis non priuatur ea potestate.
5. Praelatus superior potest ex aliqua causa irritare receptionem inferioris eo consulto.

1. **D**ebere esse aliquem, qui nomine religionis traditionem religiosi acceptet, obligetque religionem ad religiosum retinendum, alendum, & gubernationem iuxta religionis institutum in comperto est apud omnes. Quia professio est mutuum contractus, & reciproca obligatio religiosi, & religionis, colligiturque ex cap. porrectum, cap. ad Apostolicam de regularibz. Neque hac conditione excluditur incorporatio in Societatem Iesu per vota biennij, in qua non solum obligatur religiosus ad perpetuam mansuam in societate obseruanda paupertatem, castitatem, & obedientiam, sed etiam ipsa religio obligatur ad religiosum retinendum, alendum, & gubernandum, dum causa iusta ad expulsiōnis non adfuerit, vt bene notauit Sanch. lib. 5. sum. c. 4. n. 63. Suar. tom. 4. de relig. tract. 10. lib. 3. c. 1. sine. c. 5. n. 8. c. 7. in princ.

2. Sed obiectio, s. p. confit. cap. 4. dici vota biennij in nullius manibus fieri debere, inquit enim constitutio. Qui, peracta sua priori probatione, & experimentis per biennium in Scholasticos approbatos admittuntur coram aliquibus domesticis quamuis non in manibus, cuiusque vota sua emittent. Et in declarat. subditur, vt hoc votum soli Deo offeratur, & non homini, ita nemo id admittit, propterea in nullius manibus fieri dicitur, si igitur in nullius manibus sit, nullius acceptatione indiget, nulliusque nomine societas obligatur. Respondet cum suar. locis allegatis in nullius manibus ea vota fieri quantum ad expressam formam promittendi; bene tamen quoad rem ipsam. Deinde in nullius manibus ea vota fiunt, qui ea ita acceptet, vt societatem obliget ad ea in suo valore semper retinenda, & seruanda; bene tamen qui ea acceptet, vt societatem obliget ad ea conseruanda, & Religiosum retinendum, dum domino gratum esse iudicauerit. Alias nulla esset differentia inter haec vota, quibus quis constituitur religiosus, & vota illa, quae nouitij tempore nouitatus ex deuotione emittunt, cum ex parte emittentis eadem forma emittantur, eademque obligatio sitis, quia tempore nouitatus emissa à religione non acceptantur, ea de causa religiosum non constituunt. Constituunt verò emissa post biennium, quia à Societate acceptantur, quodque factis indicauit Gregor. XIII. in sua constit. Ascendente, cum dixit scholares per haec vota se societati tradere, traditio autem esse non potest sine acceptatione facta ab eo, qui potestatem acceptandi habet. Dicendum ergo est vota biennij acceptari, & in manibus alicuius praelati fieri, qui nomine Societatis ea acceptet, vt Religiosum retineat quamdiu ad gloriam Dei expediens esse iudicauerit, non autem fieri in manibus alicuius, vtae perpetuo acceptet, & religiosum perpetuo retineat.

3. Sed est dubium, qui nomine religionis potestatem habeat acceptandi hanc religiosi traditionem? In Societate Iesu compertum est omnem potestatem penes solum praepositum generalem esse, qui eam communicat, quibus esset expediens esse, vt dicitur, s. p. confit. c. 1. lit. B. Regulariter autem etiam ad vota biennij nulli Rectorum generaliter communicatur, sed solum Provincialibus. In aliis religionibus spectanda est forma à Sede Apostolica praescripta prout vbi, & consuetudine declarata est. Regulariter nullus praelatus absque consensu sui conuentus potest nouitius ad professionem admittere, neque conuentus sine sui praelati consensu, quia illa receptio vtrique vtilis, vel nocua est, & tradunt Nauar. lib. 1. c. 1. confit. lit. de confit. conf. 9. d. n. 19. Paul. Layman. lib. 4. sum. tract. 5. c. 5. n. 5. Man. tom. 2. q. regul. q. 17. art. 7. Lessius li. 2. c. 41. dub. 7. num. 61. Sanch. lib. 5. sum. cap. 4. n. 65. Et admissio aliter facta irrita est, vt multis firmat Sanch. supra.

4. Difficultas est, an si praelatus, vel alius ex requisitis ad receptionem excommunicatus, denuntiatus, vel manifestus clericus percussor existat, valida sit professio ab illo admitta? Videtur non esse, quia ratione excommunicationis priuatus

Perd. à Castro, Sum. Mor. Pars 1. l. 1.

est spirituali iurisdictione. Sed omnino tenendum est validam esse, quia haec potestas non iurisdictionis spiritualis actus est, cum laicus, & femina capax illius sit, & cuilibet monacho particulari competat saltem partialiter. Quae ratio probat idem esse dicendum de praelato prohibito, seu suspensio ab huius admissionis exercitio, validam inquam esse eius receptionem, tamen omnino illicitam, quia praepcepto, seu suspensio tantum non tollitur potestas, sed impeditur. Excipitur nisi cum suspensio, seu prohibitio adesse decretum irritans, sic Sanch. aliis relatis lib. 5. sum. cap. 4. n. 78. c. 79.

5. Maior autem difficultas est, an Praelatus superior, v. g. Generalis, vel provincialis possit potestatem inferioris ad recipiendum ita restringere, vt eo inconsulto irrita sit receptio? Ratio dubitandi est, quia inferior Praelatus, v. g. Prior Abbas, seu Rector conuentus non recipit potestatem recipiendi nouitius ad professionem à Provinciali, seu Generali, sed, immediate à Pontifice, seu à tota Religione ex autoritate Pontificis eo ipso, quo superior est, vt supponimus. Ergo nequit superior Praelatus hanc potestatem inferiori restringere, & limitare; quia in ea potestate ei subordinatus non est, neque inferior dicendus. Caeterum verius credo cum Sanch. lib. 5. sum. c. 4. c. 71. id posse iusta, & legitima causa intercedente. Quia etiam inferior praelatus potestatem admitendi ad professionem non recipiat à superiore; at vsum, & exercitium illius habet ab illo pendente, quia id recto religionis regimini conuenit; cum enim sit illi inferior, & subditus absolutè, expediat in rem tam graui plenè illi esse subiectam, & subordinatam. Eaque de causa Nicolaus III. in c. exiit. de verb. signif. in 6. post medium, s. verum quia, expressè dixit generalem ordinis D. Francisci posse provincialibus licentiam recipiendi coartare non obstante, quod potestas recipiendi iure ordinatio provincialibus competat. Duplici exemplo Sanch. loco allegato id ipsum confirmat. Primò de parochio, cui iure ordinario competit potestas assistendi matrimonio suorum subditorum, cuius assistentiam ita Episcopus limitare potest videri in aliquo casu graui, & vrgenti, vt nulla sit eo inconsulto, quia ea suspensione videtur Episcopus sic coniungendos à subiectione illius parochi quoad illi casum excludere. Secundò exemplo Abbatissae potentis recipere in suo conuentu monialem, cui Episcopus, cum monasterium subicitur, interdicere, ne eo inconsulto aliquam admittat; alias admissio nulla sit, quia enim si nollent moniales nouitias admittere, & quae de causa conuentus, signato termino, vt volentes recipiant, alioquin supplere poterit conuentus consensum, sic poterit conuentus consensum in receptione alicuius monialis eo inconsulto suspendere, si id communi bono conuentus expedire iudicauerit. Et ex his soluitur ratio contraria.

PUNCTUM IV.

An si professioni deficiat aliqua ex substantialibus conditionibus, alicquem effectum & obligationem inducat.

SUMMARIUM.

1. Nulla est obligatio seruandi castitatem, paupertatem, & obedientiam, est professione nulla.
2. Proponitur quadam obiectio. Fit illi satis.
3. Non est obligatus inualidè professus ratificare suam professionem.
4. Nec religio potest compellere religiosum, qui tenuit nullitatem probationis, nec probans se ratificet.

Questio esse potest de duplici obligatione, nempe de obligatione seruandi castitatem, paupertatem, & obedientiam, & de obligatione ratificandi professionem.

1. Et quoad primam obligationem attinet, dicendum existimo neminem inualidè profitemem suae bona fide, siue ex malitia obligatum esse seruare castitatem, paupertatem, & obedientiam; nam horum obligatio oritur non potest, nisi ex verò voto. Sed votum in professione emissum nullum est, nulla existente professione; quippe est illi essentiale, vel accessorium. Ergo nulla est obligatio.

2. Dices in professione considerandam esse traditionem humanam; quia te Religioni tradis, vt Religioni inseruias, & Deo obsequaris, & deinde viam promissam; qua hoc obsequium praestare debet, scilicet obseruando paupertatem, castitatem, & obedientiam. Poterit ergo traditio esse nulla; vel quia non acceptatur, vel quia tu illius incapax es, nihilominus promissionem obseruandi castitatem, paupertatem, & obedientiam firmam persistere, vt satis colligitur ex c. quidam c. placet, de courf. coniugat. vbi coniugati irrita professio obligat ad non petendum debitum, & ad abstinentiam à matrimonio contrahendo mortuo coniuge ob votum castitatis in illa professione inualida emissum.